

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. KO-10369/2012-ERU

Praha 16. října 2012

Číslo jednací: 10369-9/2012-ERU

ROZHODNUTÍ

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán ve smyslu ust. § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a ust. § 2c zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení vedeném pod sp. zn. KO-10369/2012-ERU zahájeném Energetickým regulačním úřadem dne 14. září 2012 z moci úřední podle ust. § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, s účastníkem řízení, společností Amper Market, a.s., IČ: 241 28 376, se sídlem Praha 4, Antala Staška 1076/33a, PSČ 140 00, ve věci podezření ze spáchání správního deliktu podle ust. § 16 odst. 1 písm. h) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů,

rozhodl takto:

I. Účastník řízení, společnost Amper Market, a.s., IČ: 241 28 376, se sídlem Praha 4, Antala Staška 1076/33a, PSČ 140 00, se tím, že v rozporu s ust. § 13 odst. 2 písm. a) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, při výkonu své licencované činnosti nesplnil svou povinnost poskytnout informaci spotřebiteli při nabídce a prodeji elektřiny minimálně v období od 1. ledna 2012 do 11. dubna 2012 tak, aby měl možnost seznámit se s cenou před sjednáním smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny, a to označit své produkty ve zveřejňovaných cenících konečnou nabídkovou cenou, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky, dopustil spáchání správního deliktu podle ust. § 16 odst. 1 písm. h) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.

II. Dle ust. § 16 odst. 4 písm. a) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů se účastníku řízení společnosti Amper Market, a.s., IČ: 241 28 376, se sídlem Praha 4, Antala Staška 1076/33a, PSČ 140 00, ukládá **pokuta ve výši 40 000 Kč** (slovy: čtyřicet tisíc korun českých), která je splatná dle ust. § 17 odst. 6 téhož zákona do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu

vedeného u České národní banky, Na Příkopě 28, 110 03 Praha 1, č. ú. 3754-2421001/0710, variabilní symbol 12812.

III. Dle ustanovení § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s ust. § 6 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výtěžku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, se účastníku řízení společnosti Amper Market, a.s., IČ: 241 28 376, se sídlem Praha 4, Antala Staška 1076/33a, PSČ 140 00, ukládá povinnost uhradit **náklady řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč** (slovy: jeden tisíc korun českých). Náklady řízení jsou splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, a to na účet Energetického regulačního úřadu vedeného u České národní banky, Na příkopě 28, 110 03 Praha 1, č. ú. 3754-2421001/0710, variabilní symbol 128121.

Odůvodnění

I. Úvod

Dne 14. září 2012 Energetický regulační úřad (dále jen „Úřad“) zahájil ve smyslu ust. § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), v návaznosti na ust. § 18 odst. 1 písm. a) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „energetický zákon“) a ust. § 2c zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, správní řízení z moci úřední s účastníkem řízení, společností Amper Market, a.s., IČ: 241, se sídlem Praha 4, Antala Staška 1076/33a, PSČ 140 00 (dále jen „účastník řízení“), ve věci možného podezření ze spáchání správního deliktu ve smyslu ust. § 16 odst. 1 písm. h) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o cenách“), kterého se měl účastník řízení dopustit tím, že nesplnil povinnosti vyplývající z ust. § 13 odst. 2 písm. a) téhož zákona.

Správní řízení bylo zahájeno na základě výsledků kontroly, zahájené dne 3. dubna 2012 podle ust. § 12 odst. 2 písm. a) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Kontrola byla provedena na základě pověření Úřadu vedeného pod č. j. 02949-2/2012-ERU ze dne 2. dubna 2012, vydaného ve smyslu ust. § 9 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů. Kontrolu kontrolní orgán zahájil na základě vlastního podnětu. Kontrola byla uzavřena dne 6. června 2012 sepsáním protokolu č. K006512, se kterým byl účastník řízení prokazatelně seznámen dne 19. června 2012, a tuto skutečnost potvrdil svým podpisem.

II. Kontrolní zjištění

Účastník řízení je právnickou osobou zapsanou v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 17267. V energetických odvětvích účastník řízení podniká na základě rozhodnutí o udělení licence č. 141118584 na obchod s elektřinou, den zahájení licencované činnosti je 22. července 2011.

Kontrola byla zaměřena na zjištění, zda účastník řízení při nabídce a prodeji sdružených služeb dodávky elektřiny poskytuje informace spotřebiteli ve smyslu ustanovení § 13 odst. 2 zákona o cenách, zejména zda u svých produktů uvádí konečnou nabídkovou cenu, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky. Ceníky elektřiny vytiskl zástupce účastníka řízení v den kontroly na místě, tj. dne 11. dubna 2012 v sídle společnosti ze svých webových stránek a potvrdil svým podpisem jejich platnost.

V předložených cenících bylo ověřováno, zda konečná nabídková cena uvedená v jednotlivých cenících zahrnuje všechny daně, cla a poplatky, které účastník řízení účtuje svým zákazníkům.

Kontrolou bylo zjištěno, že konečné ceny elektřiny pro domácnosti ze sítí nízkého napětí uvedené v cenících nezahrnují daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) a daň z elektřiny, kdy je v poznámce č. 7 pod přehledem cen jednotlivých produktů uvedeno, že k ceně za dodávku elektřiny se připočítává daň z elektřiny a daň z přidané hodnoty.

V závěru protokolu z kontroly je uvedeno zjištění, že účastník řízení při výkonu své licencované činnosti nesplnil svou povinnost poskytnout informaci spotřebiteli při nabídce a prodeji elektřiny tak, aby měl možnost seznámit se s cenou před sjednáním smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny, a to označit své produkty ve zveřejňovaných cenících konečnou nabídkovou cenou, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky, a tím porušil ustanovení § 13 odst. 2 zákona o cenách.

III. Vyjádření účastníka řízení k výsledku kontroly

Ke zjištěním uvedeným v Protokolu č. K006512 podal dne 22. června 2012 účastník řízení námítky, které správní orgán obdržel dne 26. června 2012. Účastník řízení namítal, že povinnost zakotvená v ust. § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách v podmínkách obchodu s elektřinou, jež pochází z velké části z obnovitelných zdrojů energie, má jen velmi omezený informační přínos pro konečného spotřebitele a je ve své podstatě nerealizovatelná. Účastník řízení dále uvedl, že má otevřené smluvní vztahy přímo s výrobcí elektřiny, konkrétně s výrobcí z obnovitelných zdrojů, kdy se poměr obnovitelné a ostatní elektřiny v průběhu času velmi pružně mění, a to zejména v důsledku nárůstu či poklesu dodávek odběratelům a objemu elektřiny dodané ze strany výrobců. Účastník řízení je toho názoru, že výši daně

z elektřiny tedy nelze dopředu jednoznačně určit, závisí na poměru elektřiny z obnovitelných zdrojů v celkovém množství pro konkrétního odběratele, uvedení ceny elektřiny včetně daně z elektřiny by tedy bylo velmi zavádějící a nepřesnou informací. Dále zdůrazňoval, že v ceníku není zákazníkovi prezentována žádná úspora na dani z elektřiny a tato je tedy pro zákazníka při vyúčtování kladným momentem.

Účastník řízení také tvrdil, že tato skutečnost ovlivňuje i aplikaci DPH, kdy součástí základu daně je mimo jiné i daň z elektřiny, z čehož vyplývá, že DPH ze silové elektřiny může společnost vyčíslit až v momentu, kdy je znám poměr elektřiny z obnovitelných zdrojů a ostatní elektřiny a tedy celková výše daně z elektřiny, podobně ovlivňuje výši DPH i výše regulované složky ceny elektřiny. Podle účastníka řízení bylo stanovení výše DPH v cenících platných na rok 2012 tedy krajně problematické z toho důvodu, že regulovaná složka ceny elektřiny byla stanovena až cenovým výměrem ERÚ za rok 2012, jenž byl vyhlášen až po zveřejnění ceníku na rok 2012 a přestože matematicky lze počítat DPH ze součtu ceny silové elektřiny a případné daně z elektřiny, nejde o kompletní výpočet v souladu se zákonem o DPH a uvedení ceny s DPH v cenících by tedy bylo spíše zavádějící.

Uvedení cen elektřiny s DPH je tedy dle účastníka řízení pro zákazníka spíše matoucí, než že by mu přinášelo přesnější pohled na konečnou cenu elektřiny, případně srovnání s ceníky ostatních dodavatelů, a z toho důvodu má na svých internetových stránkách tzv. kalkulačku, která zákazníkovi poskytne objektivní informaci o možné úspoře.

Vedle toho považoval za nutné doplnit, že drtivou většinu zákazníků účastníka řízení tvoří podnikatelské subjekty, pro něž je uvádění cen s DPH opět spíše matoucí informací vzhledem k možnostem odpočtu, přičemž domácnosti tvoří necelých 5 % celkových tržeb společnosti.

Dále se vyjádřil k tomu, že poskytnutí objektivní informace o cenách elektrické energie zajišťuje i forma prodeje, kdy kontakt se zákazníky domácností probíhá centrálně přes zákaznickou linku, kde je zajištěno kvalifikované vysvětlení cen, včetně problematiky DPH. Rovněž dodal, že se společnost snaží postupovat při informování o cenách svých služeb co možná nejtransparentněji a splnění povinnosti uvádět konečné ceny s DPH v cenících by vzhledem k obchodnímu modelu společnosti neposkytlo potenciálním zákazníkům přesnější informaci o konečné ceně elektřiny a lepší možnost srovnání s cenami ostatních dodavatelů.

Závěrem účastník řízení žádal, aby Úřad zvážil uvedené skutečnosti při posuzování míry závažnosti porušení ust. § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách.

Dne 4. července 2012 vydal Úřad rozhodnutí, kterým podaným námitkám nevyhověl a kontrolní zjištění obsažené v protokolu č. K006512 vedeném pod č. j. 02949-5/2012-ERU ze dne 6. června 2012 potvrdil.

IV. Průběh správního řízení

Vzhledem k tomu, že skutečnosti zjištěné při kontrole jsou v rozporu s ustanovením § 13 odst. 2 zákona o cenách, zahájil po vyhodnocení všech uvedených skutečností Úřad podle ust. § 46 správního řádu správní řízení z moci úřední. Zahájení správního řízení bylo účastníku řízení sděleno oznámením o zahájení správního řízení č. j. 10369-1/2012-ERU ze dne 13. září 2012, které mu bylo doručeno dne 14. září 2012. V rámci oznámení o zahájení správního řízení byl účastník poučen ve smyslu ust. § 36 správního řádu o možnosti navrhnout důkazy a činit jiné návrhy, vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a vyjádřit své stanovisko. Účastník řízení tohoto práva nevyužil a nezaslal žádné návrhy na doplnění řízení ani nenavrhnul žádné další důkazy.

Dne 13. září 2012 zaslal správní orgán účastníku řízení usnesení č. j. 10369-3/2012-ERU, kterým stanovil účastníkovi řízení povinnost předložit podklady týkající se tržeb a hospodářského výsledku za rok 2011 a dále předložit údaje o počtech dotčených zákazníků. Účastník řízení zaslal požadované údaje prostřednictvím advokátní kanceláře Šikola & partneři, s.r.o., zastupující účastníka řízení na základě plné moci, dne 26. září 2012.

Účastník řízení dne 24. září 2012 prostřednictvím substitučního zmocněnce advokátní kanceláře Šikola & partneři, s.r.o., paní Petry Bečičkové nahlédl do spisu, celý spis ofotil a konstatoval, že po seznámení se se spisem bude dále rozhodnuto o dalším postupu.

Účastník řízení využil svého práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Vyjádření bylo Úřadu doručeno 12. října 2012 a účastník řízení v něm konstatoval, že z ust. § 1 odst. 1 zákona o cenách vyplývá, že pod legislativní zkratku „zboží“ jsou zahrnuty výrobky, výkony, práce a služby. Ze znění ustanovení § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách dle názoru účastníka řízení lze dovozovat, že povinnost prodávajícího označit své produkty ve zveřejňovaných cenících konečnou nabídkovou cenou, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky se vztahuje toliko na výrobky, jako podmnožinu kategorie zboží a nikoli již na ostatní zboží, tedy na výkony, práce a služby. Účastník řízení namítl, že dodávky elektřiny pro odběrná místa z nízkého napětí typu domácností nelze považovat za výrobek ve smyslu zákona o cenách a ve smyslu Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitele při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli, a tudíž nebylo jeho povinností v příslušném ceníku zveřejňovat cenu, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky.

V této souvislosti účastník řízení odkázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. března 2011, č. j. 8 Afs 48/2009 – 80, bod [20], ze kterého vyplývá, že *„Výklad, že „cenou platnou v okamžiku nabídky“ může být pouze cena objektivním právem (zejména ustanoveními o regulaci cen) dovolená, by oproti výkladu shora předestřenému, opřenému o kombinaci argumentů jazykových, teleologických i systematických, nepřipustně rozšiřoval veřejnoprávní deliktivní odpovědnost jednotlivce nad rámec toho, co lze bezpečně rozpoznat z dikce rozhodné právní úpravy. To by odporovalo*

ústavnímu požadavku dostatečně určitého, jednoznačného a předem seznatelného definování toho, co může být veřejnou mocí postiženo jako správní delikt, a nepřipustně narušilo právní jistotu stěžovatele. Jak již Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudku ze dne 19. 4. 2007, č. j. 2 Afs 176/2006 - 76, publikovaném pod č. 1258/2007 Sb. NSS a na www.nssoud.cz, „[d]efinování skutkové podstaty pak musí být dostatečně určité, konkrétní a jednoznačné, neboť jen tak bude odpovídat ústavní kaucele vyjádřené explicitně pro trestné činy v čl. 39 Listiny základních práv a svobod a v čl. 7 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.), již však v zásadě není důvodu nepoužít i na správní delikty. (...) Aby postih za správní delikt odpovídal požadavku předvídatelnosti právní regulace a umožnil každému předem „volit“ mezi jednáním v souladu se zákonem (za které nebude postižen) a jednáním v rozporu se zákonem, za něž mu hrozí postih veřejnoprávní sankcí, musí mít dostatečnou možnost předem rozpoznat, jaké jednání je zákonem či judikaturou považováno za zákonné a jaké za protiprávní (...).“ Podle přesvědčení účastníka řízení vznesené obvinění představuje nepřipustné rozšíření veřejnoprávní deliktní odpovědnosti jednotlivce nad rámec toho, co lze bezpečně rozpoznat z dikce rozhodné právní úpravy, neboť dodávky elektřiny nejsou výrobkem ve smyslu zákona o cenách a ve smyslu Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitele při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli.

Účastník řízení dále odkázal na ust. § 17 odst. 1 zákona o cenách, kdy právnická osoba neodpovídá za správní delikt, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránila, přičemž je přesvědčen, že veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, vynaložil. Povinnost podle ust. § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách by měla podle jeho názoru v podmínkách obchodu s elektřinou, jež pochází z velké části z obnovitelných zdrojů energie, jen velmi omezený informační přínos pro konečného spotřebitele a byla by ve své podstatě prakticky nerealizovatelná. Následně účastník řízení zopakoval námitky, které uplatňoval již proti kontrolnímu protokolu č. 006512.

Závěrem pak účastník řízení dodal, že pro případ, že se Úřad neztotožní s jeho přesvědčeními popsány výše, měla by být eventuální sankce pouze formální a měla by spíše sloužit jako upozornění a vyjasnění sporných pravidel trhu s elektřinou.

V. Popis skutkového stavu

Účastník řízení je právnickou osobou a v energetických odvětvích podniká na základě rozhodnutí o udělení licence č. [REDAKCE] na obchod s elektřinou, den zahájení licencované činnosti je 22. července 2011.

Úřadem bylo zjištěno, že konečné ceny elektřiny v kategorii „pro domácnosti“ ze sítě nízkého napětí uvedené v cenících nezahrnují DPH ani daň z elektřiny a není v nich tak uvedena celková konečná cena, přičemž je pouze v poznámce č. 7 pod přehledem cen

jednotlivých produktů uvedeno, že k ceně za dodávku elektřiny se připočítává daň z elektřiny a daň z přidané hodnoty.

VI. Právní hodnocení

Z ust. § 13 odst. 2 zákona o cenách vyplývá informační povinnost, kterou je prodávající povinen bezpodmínečně dodržovat a plnit, a to tím způsobem, že při nabídce a prodeji zboží musí poskytnout spotřebiteli informaci, aby měl možnost seznámit se s úplnou a pravdivou cenou nabízeného zboží před jednáním o koupi zboží.

Konkrétně má prodávající povinnost poskytnout při nabídce a prodeji zboží informaci spotřebiteli tak, aby měl možnost seznámit se s cenou před jednáním o koupi zboží, a to označit zboží cenou, kterou uplatňuje v okamžiku nabídky a vztaženou k prodávávanému jednotkovému množství zboží a určeným podmínkám a zpřístupnit na viditelném místě informaci o této ceně formou ceníků, nebo zpřístupnit tuto cenu jiným přiměřeným způsobem, dále pak předložit nabídkový ceník dílů a činností, pokud se zboží sestavuje z běžných dílů nebo činností na základě zvláštních požadavků kupujícího, nebo oznámit kupujícímu odhad ceny, nelze-li podat informaci o ceně způsoby uvedenými výše. Zároveň z dotčeného ustanovení vyplývá, že cenou se u výrobků rozumí konečná nabídková cena, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky.

Spotřebitelem se dle ust. § 52 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, rozumí fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Definici spotřebitele můžeme rovněž nalézt v ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, kdy spotřebitelem je fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Z výše uvedeného vyplývá, že pod pojem spotřebitel lze zařadit pouze fyzickou osobu nepodnikající.

V rámci odběratelsko-dodavatelských vztahů v energetických odvětvích se tak povinnosti vztahované k dodavateli vztahují pouze k těm odběratelům, kteří vyhovují definici spotřebitele. Obvykle se tak bude jednat pouze o dodávky v rámci kategorie „domácnosti“ (správní orgán mimo to poznamenává, že v tomto případě se jedná o označení produktu nabízeného dodavatelem ve vztahu ke konkrétním odběratelům, tedy nikoliv o pojem ve smyslu zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). Z tohoto důvodu se správní orgán zabýval pouze neuvedením konečné ceny pro kategorii domácnost.

Účastník řízení v cenách u elektřiny pro kategorii domácnosti uvedených ve svých příslušných cenících platných v období od 1. ledna 2012 nezahrnul DPH ani daň z elektřiny. Pouze v poznámce č. 7 je pod přehledem cen jednotlivých produktů uvedeno, že k ceně za dodávku elektřiny se připočítává daň z elektřiny a daň z přidané hodnoty. Správní orgán má přitom za to, že u daně z elektřiny se nejedná o běžně známou informaci, kterou by si

spotřebitel mohl sám dohledat a získat tak informaci o konečné ceně. Navíc uvedené ust. § 13 odst. 2 zákona o cenách ani nepředpokládá, že by konečnou cenou byla cena podpořená řadou odkazů na další součásti této ceny a že by tedy zákazník musel informaci o konečné ceně dopočítávat svým vlastním úsudkem.

Lze tedy jednoznačně konstatovat, že zveřejněné ceníky, které nezahrnovaly DPH ani daň z elektřiny, byly na internetových stránkách účastníka řízení zveřejněny nejméně v období od 1. ledna 2012, kdy začaly platit, do 11. dubna 2012, kdy byla provedena kontrola a zjištěno porušení zákona.

Správní orgán prokázal, že účastník řízení při výkonu své licencované činnosti nesplnil svou povinnost poskytnout informaci spotřebiteli při nabídce a prodeji elektřiny tak, aby měl spotřebitel možnost seznámit se s cenou před sjednáním smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny, a to označit své produkty ve zveřejňovaných cenících konečnou nabídkovou cenou, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky, a tím porušil ustanovení § 13 odst. 2 zákona o cenách.

Výše uvedeným jednáním naplnil účastník řízení prokazatelně znaky skutkové podstaty uvedeného správního deliktu a jednoznačně nesplnil svou zákonem stanovenou povinnost uvedenou v ust. § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách.

Povinnost uvedená v ust. § 13 odst. 2 zákona o cenách představuje absolutní povinnost každého prodejce ve vztahu k nabídce a prodeji zboží. Toto zákonné ustanovení totiž především chrání spotřebitele tak, aby měli dostatečné a jasné informace o ceně nabízeného zboží a mohli na základě své svobodné vůle a v nejlepším přesvědčení na základě úplných a pravdivých informací co nejlépe zvážit pro jaké z nabízeného zboží se rozhodnou.

Účastník řízení mohl svým jednáním uvést v omyl své současné nebo potenciální zákazníky - spotřebitele. Otázka zveřejňování cen je velmi zásadní jak z hlediska rozhodování spotřebitele, tak také z hlediska nastavení jasných a transparentních pravidel hospodářské soutěže na trhu s energiemi. Spotřebiteli musí být umožněno učinit kvalifikované a svobodné rozhodnutí o tom, zda setrvá ve stávajícím smluvním vztahu s dodavatelem energií nebo zda přejde k dodavateli jinému, přičemž zveřejňování cen v cenících je jednoznačně jedním ze zásadních kritérií, kterými se spotřebitel řídí, a pokud není uváděná cena v cenících konečná nabídková cena, nemůže spotřebitel jednoduchým způsobem ceny nabízené různými dodavateli porovnat a případně se rozhodnout pro změnu dodavatele. S ohledem na dlouhodobý charakter smluvních vztahů v energetických odvětvích, zvláště v případě vztahu dodavatel – spotřebitel, je navíc velice žádoucí, aby spotřebitel měl k dispozici veškeré nutné údaje vztahující se k uvedené transakci.

Vzhledem k tomu, že účastník řízení podniká v energetických odvětvích na základě rozhodnutí o udělení licence na obchod s elektřinou od 22. července 2011, bere ho správní orgán jako držitele licencí relativně neznalého a nezkušeného. Je ale věcí obchodníka, aby si ceníky sestavil takovým způsobem, aby všechny informace nezbytné pro různé kategorie

svých zákazníků uváděl vždy v takovém rozsahu, aby nedocházelo k rozporu jeho jednání s jeho zákonnými povinnostmi.

K námitkám, které účastník řízení uplatnil k protokolu č. K006512, správní orgán uvádí, že účastník řízení nijak nezpochybil obsah kontrolního zjištění, ve kterém jsou uvedeny všechny skutečnosti nasvědčující podezření z porušení ust. § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách, pouze vysvětlil, za jakých okolností ke zjištěnému porušení shora citovaného ustanovení zákona o cenách došlo. Uváděné okolnosti nemohou být žádným novým relevantním podkladem pro možné naplnění skutkové podstaty správního deliktu.

Správní orgán uznává, že určení výše ceny za dodávky elektřiny závisí na mnoha faktorech, byť i proměnlivých, nicméně účelem zákona o cenách je mimo jiné ochrana spotřebitele, který musí mít možnost seznámit se s úplnou a konečnou cenou, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky, a to před uzavřením smlouvy o sdružených dodávkách elektřiny. Spotřebitel by měl být schopen na základě zveřejněných konečných cen objektivně posoudit, s jakým dodavatelem elektřiny uzavře smlouvu, kdy cena v tomto případě hraje jednu z nejdůležitějších rolí. Je věcí účastníka řízení, jakým způsobem si toto zajistí.

K námitce účastníka řízení, že spotřebitelé mohou využít tzv. kalkulačku zveřejněnou na jeho internetových stránkách, která zákazníkovi poskytne objektivní informaci o možné úspoře, správní orgán konstatuje, že spotřebitel musí být seznámen s konečnou cenou, která není podpořena řadou odkazů, a že by tedy spotřebitel musel informaci o konečné ceně dopočítávat svým vlastním úsudkem, případně tzv. kalkulačkou.

Rovněž námitka, že drtivou většinu zákazníků účastníka řízení tvoří podnikatelské subjekty, přičemž domácnosti tvoří necelých 5 % celkových tržeb, není Úřadem považována za relevantní. Úřad považuje porušování ustanovení § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách za velmi závažné nejenom proto, že se týká stávajících zákazníků účastníka řízení, ale zejména proto, že takové jednání je způsobilé uvést v omyl další potenciální zákazníky, potažmo spotřebitele, a tímto ve své podstatě deformovat celý trh s dotčenou komoditou.

V neposlední řadě Úřad dodává, že forma prodeje, kdy kontakt se zákazníky domácností probíhá centrálně přes zákaznickou linku, kde je zajištěno kvalifikované vysvětlení cen, včetně problematiky DPH, ještě neznamená, že bylo dodrženo ustanovení § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách, když ve zveřejněných cenících nebyla uvedena konečná nabídková cena za dodávky elektřiny. K takové skutečnosti lze přihlídnout při stanovení výše pokuty jako k polehčující okolnosti, nicméně se nejedná o okolnost, která by znamenala zánik objektivní právní odpovědnosti. Úřad také nesouhlasí s tvrzením, že uvádění konečných cen by vzhledem k obchodnímu modelu společnosti neposkytlo potenciálním zákazníkům přesnější informaci o konečné ceně elektřiny a lepší možnost srovnání s cenami ostatních dodavatelů. Pro spotřebitele, který se v dané problematice nemusí vždy orientovat, je přehlednější, když si může vybrat dodavatele elektřiny podle konečné ceny, která již v sobě zahrnuje všechny daně, cla a poplatky.

Z podkladů správního řízení bylo spolehlivě zjištěno, že aktuální cenová nabídka elektřiny pro domácnosti, tedy při podávání informace spotřebiteli o konečné ceně nabízené komodity (elektřina) formou jednotlivých ceníků, není úplná, resp. nezahrnuje všechny příslušné daně, cla a poplatky, které jsou konečným zákazníkům účtovány. Taková praktika je však v rozporu s ustanovením § 13 odst. 2 zákona o cenách. Účelem zákonem stanovené povinnosti je zajistit spotřebitelům dostatek informací o ceně prodejcem nabízeného zboží. Jelikož ust. § 13 odst. 2 zákona hovoří o ceně platné v okamžiku nabídky, lze dospět k závěru, že platnost je nutno chápat ve smyslu časovém, tj. jako cenu aktuální, v konkrétním okamžiku nabízenou provozovatelem kvalifikované činnosti (tj. držitelem licence na obchod s elektřinou). Pokud je spotřebitel řádně informován o ceně, snižuje se do jisté míry riziko, že případně uzavřená smlouva o sdružených dodávkách elektřiny nebude v souladu s jeho svobodným a informovaným rozhodnutím.

Smyslem ust. § 13 odst. 2 zákona o cenách, jenž je normou veřejnoprávní, není zajišťovat platnost soukromoprávních úkonů ve smyslu občanského zákoníku, ale pouze zajistit aktuálnost informací o ceně nabízené konkrétním obchodníkem s elektřinou v konkrétním okamžiku. Proto cenou platnou v okamžiku nabídky, ve smyslu shora zmíněného ustanovení zákona o cenách, nemůže být cena, která je v rozporu s právními předpisy. Ustálená obchodní praxe může nabýt formy obchodní zvyklosti ve smyslu obchodního zákoníku, avšak existence skutečností, které mohou založit obchodní zvyklost, je však otázkou skutkovou, nikoliv právní. Způsob, jak naplnit dané ustanovení zákona, sám zákon o cenách neurčuje, činí ji však plně odpovědnou za výsledek. Odpovědnost tak tedy byla vyvozena proti subjektu, který cenu zboží (elektřinu pro domácnosti) jako cenu konečnou nabídkovou, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky nezveřejnil, čímž bylo spolehlivě doloženo, že jednání účastníka řízení bylo v rozporu se svrhu citovaným legislativním předpisem. Ke konkrétním okolnostem míry závažnosti porušení ust. § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách pak správní orgán přihlédl níže.

Správní orgán se rovněž neztotožňuje s vyjádřením účastníka řízení, jež bylo doručeno Úřadu dne 12. října 2012, ve kterém tvrdí, že dodávky elektřiny nelze považovat za výrobek ve smyslu zákona o cenách. Správní orgán uznává, že současná podoba ustanovení § 13 zákona o cenách vychází ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli a že pro účely této směrnice se prodejní cenou rozumí konečná cena za jednotku nebo za dané množství výrobku, která zahrnuje DPH a všechny ostatní daně a jednotkovou cenou rozumí konečná cena včetně DPH a všech ostatních daní za jeden kilogram, jeden litr, jeden metr, jeden metr čtvereční nebo jeden krychlový metr výrobku nebo za jinou jednu jednotku množství obecně a běžně užívanou v daném členském státě při prodeji konkrétních výrobků.

Samotná definice výrobku však není v dotčené směrnici uvedena. Z hlediska evropského práva však takovou legální definici můžeme najít např. ve Směrnici Rady 85/374/EHS ze dne 25. července 1985 o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vady výrobků, která považuje za výrobek „všechny movité věci s výjimkou prvotních zemědělských produktů a zvířete, i když jsou zabudovány do jiné

movité věci nebo do nemovitosti. Prvotními zemědělskými produkty se rozumějí produkty pěstování, chovatelství a rybářství, s výjimkou produktů, které prošly počátečním zpracováním. Výrobek zahrnuje i elektřinu.“ Nelze tedy souhlasit s názorem účastníka řízení, že dodávka elektřiny není považována za výrobek, a správní řízení vedené pro podezření z naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle ust. § 16 odst. 1 písm. h) zákona o cenách představuje nepřipustné rozšíření veřejnoprávní deliktovní odpovědnosti nad rámec toho, co lze bezpečně rozpoznat z dikce rozhodné právní úpravy.

Správní orgán nesouhlasí ani s tím, že účastník řízení vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil. Účelem dotčeného ustanovení zákona o cenách je ochrana spotřebitele a jeho informovanost o cenách, aby si mohl udělat jasnou představu o konečné nabídkové ceně výrobku, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky. Nikoliv tedy cena, kterou by si musel složitě dopočítávat a která je pro něj v konečném důsledku závádějící, navíc pokud v ceníku není uvedena ani sazba DPH a daně z elektřiny. Správní orgán si je vědom toho, že výslednou cenu nelze úplně přesně dopředu určit, avšak měla by se co nejvíce blížit ceně konečné.

Tím, že účastník řízení nesplnil povinnosti vyplývající z ust. § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách, tj. neoznačil své produkty ve zveřejňovaných cenících konečnou nabídkovou cenou, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky, a tak poskytnout informaci spotřebiteli při nabídce a prodeji elektřiny tak, aby měl možnost seznámit se s cenou před sjednáním smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny, dopustil se účastník řízení správního deliktu ve smyslu ust. § 16 odst. 1 písm. h) zákona o cenách tím, že do konečné ceny u elektřiny pro kategorii domácnosti ze sítí nízkého napětí uvedené v cenících nezahrnul DPH a daň z elektřiny.

Správní orgán na základě výše uvedeného zjistil a prokázal, že účastník řízení nesplnil povinnosti vyplývající z ust. § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách, a tímto svým jednáním se dopustil správního deliktu ve smyslu ust. § 16 odst. 1 písm. h) téhož zákona. Z tohoto důvodu přistoupil správní orgán k uložení pokuty.

VII. Uložení pokuty

Správní orgán se nejprve zabýval otázkou, zda jsou naplněny podmínky uvedené v ustanovení § 17 odst. 1 zákona o cenách, tedy zda účastník řízení za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil. Z podkladů, které měl Úřad k dispozici, nicméně nevyplývá, že by nastala jakákoliv objektivní zákonem předvídaná situace, která by umožnila liberaci účastníka řízení, co se týče jeho právní odpovědnosti za spáchaný delikt podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. h) zákona o cenách. Energetický regulační úřad proto přistoupil k uložení pokuty v takové výši, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Tím, že nesplnil povinnosti vyplývající z ust. § 13 odst. 2 písm. a) zákona o cenách, dopustil se účastník řízení správního deliktu ve smyslu ust. § 16 odst. 1 písm. h) zákona o cenách, za něž lze uložit podle § 16 odst. 4 písm. a) téhož zákona pokutu až do výše 1 000 000 Kč.

Při stanovení výše pokuty Energetický regulační úřad přihlížel ke všem skutečnostem zjištěným ve správním řízení, zejména pak k rozsahu a závažnosti porušení zákona o cenách. Zejména přihlížel k závažnosti správního deliktu, ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, době trvání a okolnostem, za nichž byl správní delikt spáchán. V neposlední řadě správní orgán přihlédl při stanovení výše pokuty též k osobě pachatele.

Jak konstatoval správní orgán již výše, porušení povinnosti vyplývající z ust. § 13 odst. 2 zákona o cenách považuje správní orgán za velmi závažné, a to z důvodu účelu dotčené právní normy, která především chrání spotřebitele a umožňuje jim získat dostatečné a jasné informace o ceně nabízeného zboží a umožňuje jim tak rozhodnout se, zda vstoupí do smluvního vztahu s určitým obchodníkem či nikoliv.

Správní orgán považuje také za závažné, že jednání účastníka řízení bylo způsobilé uvést v omyl potenciální zákaznky a tímto ve své podstatě deformovat celý trh s dotčenou komoditou. Správní orgán nemůže vyloučit, že právě toto bylo úmyslem účastníka řízení, nicméně tuto skutečnost nemůže správní orgán prokázat.

Charakteristickým znakem správních deliktů právnických osob a podnikajících fyzických osob je mimo jiné i to, že odpovědnost těchto osob je založena porušením právních povinností bez ohledu na míru jejich zavinění. Jedná se o objektivní odpovědnost, tedy o odpovědnost za výsledek, odpovědnost za daný stav. Je věcí účastníka řízení, aby si při výkonu podnikatelské činnosti počínal tak, aby neporušil povinnosti dané zákonem o cenách a nepoškodil zákonem chráněné zájmy.

Úřad přihlédl k okolnostem, za nichž byl správní delikt spáchán. Jako jednu z podstatných okolností Úřad vnímá to, že účastník řízení uvedl, že k cenám obsaženým v cenících se připočítává daň z elektřiny a daň z přidané hodnoty. Je tedy patrné, že tyto údaje zatajit nechtěl, a k této skutečnosti bylo přihlédnuto jako k polehčující okolnosti.

Při stanovení výše pokuty se Úřad zabýval taktéž zjištěnou délkou trvání protiprávního stavu, který existoval nejméně v období od 1. ledna 2012 do 11. dubna 2012, kdy byla provedena kontrola. Správní orgán ke skutečnosti, že protiprávní stav trval nejméně přes čtvrt roku, přihlédl jako k přitěžující okolnosti.

Při posouzení závažnosti protiprávního jednání a škodlivosti jeho následku je také třeba vzít v potaz okruh poškozených zákazníků. Za typově méně závažné delikty lze považovat porušení zákonné povinnosti s omezeným vlivem na spotřebitele, které zasahují pouze malou část maloobchodního trhu.

Správní orgán prvního stupně se při posuzování daného skutku a uvedeného porušení výše uvedeného zákonného ustanovení zabýval mimo jiné otázkou, kolik spotřebitelů mohlo být uvedeným nezákonným jednáním ze strany účastníka řízení postiženo a do jaké míry mohlo ovlivnit jejich rozhodování. Účastník řízení ve svém vyjádření č. j. 10369-7/2012-ERU, které bylo správnímu orgánu doručeno dne 26. září 2012, uvádí, že počet evidovaných dotčených domácností (spotřebitelů) je u elektřiny celkem ■■■. Z předložených podkladů účastníkem řízení je zřejmé, že se informace o cenách v cenících týkala pouze relativně malého počtu spotřebitelů.

Vzhledem ke skutečnosti, že výše uvedená cenová nabídka byla zveřejněna na webových stránkách účastníka řízení, které jsou volně přístupné na internetu, nemohlo v tomto případě dojít jenom k ovlivnění rozhodnutí výše uvedeného počtu spotřebitelů, ale naopak je správní orgán toho názoru, že vzhledem k výše uvedenému mohlo dojít k ovlivnění mnohonásobně většího okruhu spotřebitelů.

Úřad je toho názoru, že nepravdivé a v případě účastníka řízení neúplné zveřejňování cen za nabízené zboží je závažným porušením příslušných právních předpisů, v tomto případě příslušných ustanovení zákona o cenách, a velkým vlivem dopadá na rozhodování současného nebo potenciálního zákazníka. Tímto odstavcem navazuje správní orgán na otázku, do jaké míry mohlo uvedené nezákonné jednání ovlivnit rozhodování spotřebitelů a potenciálních zákazníků, a je toho názoru, že vzhledem ke skutečnosti, že zveřejněná cena nebyla úplná a byla zveřejněna bez výše uvedeného, mohlo dojít k velmi výraznému bezdůvodnému ovlivnění rozhodování spotřebitelů a zákazníků.

Následky správního deliktu vzhledem k výše uvedenému nicméně celkově hodnotí správní orgán jako méně závažné, a k této okolnosti přihlédl při stanovení výše pokuty jako k polehčující okolnosti.

Při stanovení výše pokuty je nutno také zohledňovat opakovanost porušování zákona účastníky řízení, ať už z pohledu neustálého porušování totožných ustanovení a právních předpisů, nebo celkové nedisciplinovanosti při jejich dodržování v celém jejich spektru. Na straně účastníka řízení je tedy třeba uvést, že není evidován v rámci žádného jiného správního řízení o uložení pokuty za porušení ustanovení zákona o cenách ve věcné působnosti Úřadu. Lze tak říct, že účastník řízení porušil tento právní předpis poprvé, což je zohledněno při stanovení výše pokuty také jako výrazně polehčující okolnost.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 9/2008-133) vyplývá, že „správní orgán ukládající pokutu za správní delikt je povinen přihlídnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí.“ Při ukládání pokuty za porušení cenových předpisů nejsou podle zákona o cenách kritériem při určení výměru

pokuty osobní a majetkové poměry pachatele, nicméně podle výše uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu by měl k těmto poměrům správní orgán přihlédnout.

V neposlední řadě tak správní orgán přihlédl právě k osobě účastníka řízení a jeho majetkovým poměrům. Z vyjádření samotného účastníka řízení vyplývá, že jeho celková výše tržeb v roce 2011 za elektřinu dosáhla [REDAKCE] Kč. Provozní výsledek hospodaření uvádí účastník řízení v roce 2011 ve výši [REDAKCE] Kč. Jedná se však o informace, jež se vztahují jen k části roku 2011, jelikož licence na obchod s elektřinou účastníkovi řízení nabyta právní moci dne 22. července 2011. Lze tedy předpokládat, že výše tržeb za rok 2012 bude podstatně vyšší.

Dle judikatury českých soudů musí konkrétní forma postihu a jeho výše působit natolik silně, aby od podobného jednání odradila i ostatní nositele obdobných povinností, jaké svědčí účastníku řízení, zároveň musí být postih dostatečně znatelný v materiální sféře rušitele, aby v něm byla dostatečně obsažena i jeho represivní funkce, aniž by však byl pro něj likvidačním. To znamená, že uložená pokuta musí být v takové výši, aby byla způsobilá plnit své základní funkce, tedy funkci represivní a preventivní. Toho je schopná jen v případě, že je natolik významná pro daného rušitele (účastníka řízení), že se mu porušení právních povinností v ostatních případech nevyplatí. Pokuta musí tedy mít pro účastníka řízení odstrašující účinek, aby se obával možné sankce a nedocházelo k opětovnému porušení právních povinností z jeho strany. Likvidační pokuta ve vztahu k podnikajícím osobám je dle judikatury taková, která je způsobilá pachateli sama o sobě přivodit platební neschopnost či ho donutit ukončit podnikatelskou činnost, nebo se v důsledku takové pokuty může stát na dlouhou dobu v podstatě jediným smyslem jeho podnikatelské činnosti splácení této pokuty a zároveň je zde reálné riziko, že se pachatel, případně i jeho rodina (jde-li o podnikající fyzickou osobu) na základě této pokuty dostanou do existenčních potíží. O zjevně nepřiměřenou výši sankce nejde v případě, kdy pokuta byla uložena těsně nad spodní hranicí zákonného rozmezí. Rovněž je nutno přihlédnout k tomu, že majetkové poměry pachatele nejsou jediným kritériem pro stanovení výše pokuty, nicméně sankce by neměla být vzhledem ke svému účelu nepřiměřená.

S ohledem na celkový objem tržeb dosažený za rok 2011 a na výši pokuty, která je ukládána v dolní sazbě zákonného rozpětí, je zjevné, že pokutu ve výši stanovené ve výroku tohoto rozhodnutí lze považovat za odrazující pro spáchání totožného správního deliktu a může tak plnit represivní a preventivní funkci, zároveň však dle názoru správního orgánu nemůže být považována za finanční ohrožení podnikání či existence účastníka řízení a nemá tedy likvidační charakter.

Po zvážení všech okolností případu a na základě zjištěného stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, byla výše sankce stanovena tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí, tj. v dolním pásmu možné zákonné sazby dle zákona o cenách. Při určení výše pokuty správní orgán prvního stupně správního řízení rovněž dbal na dodržení zásady činnosti správního orgánu dle ustanovení § 2 odst. 4 správního řádu, aby při rozhodování skutkově shodných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly, a pokutu nastavil ve výši odpovídající jeho

rozhodovací praxi. Správní orgán proto považuje stanovenou výši pokuty za zcela přiměřenou míře a významu společenského zájmu v podobě informování spotřebitele.

Ve správním řízení je účastníku řízení výrokem II. tohoto rozhodnutí ukládána pokuta ve výši 40 000 Kč, a to za správní delikt podle zákona o cenách. Souběžně je výrokem III. ukládána povinnost úhrady nákladů řízení, neboť správní orgán je podle ust. § 79 odst. 5 správního řádu povinen účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, uložit náhradu nákladů řízení paušální částkou. Podle ust. § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb. činí paušální částka 1 000 Kč.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad v souladu s ustanovením § 152 správního řádu k předsedkyni Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

otisk úředního razítka

Ing. Petr Novotný v. r.
oprávněná úřední osoba
sekce kontroly

